

خبر مهم سی وهشتمین جشنواره جهانی فیلم فجر در گفت وگویی «ایران» با امیر اسفندیاری

راز پیوستن و ماندگار شدن در فهرست «فیاف»

گروه فرهنگی: خبر پیوستن جشنواره جهانی فیلم فجر به فیاف یکی از مهم ترین خبرهای سی وهشتمین دوره این جشنواره است؛ البته نه تنها این دوره که برگزارکنندگان این رویداد آن را یکی از اتفاقات مهم سینمای ایران می دانند.

■ **قرار گرفتن در فهرست ۱۵ جشنواره رقابتی درجه یک جهان**

«فیاف» فدراسیون بین المللی انجمن های تهیه کنندگان فیلم است؛ سازمانی غیردولتی که با هدف نظارت و ارزش گذاری بر جشنواره های بین المللی سینمای جهان پایه گذاری شده است، پیوستن به فیاف را ضامن میرگریمی در دوره چهارساله دبیری جشنواره جهانی فیلم فجر قول داده بود. وعده ای که منتقدانش آن را خیالپردازی عنوان می کردند که حالا در زمان دبیری محمد مهدی عسگریور عملی شده است. امیر اسفندیاری معاون دبیر سی وهشتمین جشنواره جهانی فیلم فجر به «ایران» می گوید: «سه سال نمایندگان فیاف در جشنواره حضور داشتند و بر اساس چک لیستی که داشتند همه اتفاقات جشنواره از نمایش

فیلم گرفته تا کیفیت پخش تصویر و حضور میهمانان خارجی را بررسی می کردند. در این سه سال با تمام استانداردها مطابقت داشتیم، تنها مانع اختلاف زمانی بود که با توجه به جابه جایی زمان و برگزاری جشنواره در خردادماه این مشکل حل شد و جشنواره جهانی فیلم فجر در فهرست ۱۵ جشنواره رقابتی درجه یک جهان قرار گرفت.»

■ **موفقیت ملی و ترغیب فیلمسازان خارجی**

با پیوستن به «فیاف» جشنواره جهانی فیلم فجر به جمع فهرست جشنواره های رقابتی مهم و معتبر دنیا افزوده شده و به زبان عمومی تر، جشنواره فجر رتبه «الف» گرفته است. ۱۶ جشنواره در این فهرست قرار دارد و به گفته رضا میرکریمی دبیر پیشین جشنواره جهانی فیلم فجر یک جشنواره با سابقه در امریکای شمالی

به خاطر عملکرد ضعیفش در سال های اخیر در حال خارج شدن از این فهرست است. بر اساس آنچه کامیار محسنین مدیر روابط بین الملل این جشنواره گفته حالا جشنواره جهانی فیلم فجر در کنار جشنواره هایی مانند کن، ونیز، برلین، سن سباستین، لوکارنو، مسکو، کارلووی واری، ورشو، تالین، شانگهای، توکیو، گوا، قاهره و ماردل پلاتا قرار دارد. اما حضور در

این فهرست چه امتیازهایی برای جشنواره جهانی فیلم فجر دارد. اسفندیاری ترغیب فیلمسازان به حضور در جشنواره را که در ده الف قرار دارد مهم ترین امتیاز برای جشنواره می داند و در ادامه می افزاید: «همیشه جشنواره هایی که در این فهرست قرار داشتند بر ایمیل های دعویشان تأکید این نکته ترغیب کننده تأکید داشتند که مثلا تالین جزو جشنواره A جهانی است. این نکته برای فیلمسازان مهم

طاهر شیخ الحکمایی در واکنش به تخریب شیرهای «حر»:

تخریب آثار قدیمی به صلاح کشور نیست

مریم سادات گوشه

خبرنگار

شیرهای میدان حرّ هم با بی مبالایی شهرداری تهران به جمع مجسمه های تخریب شده شهر پیوست. مجسمه میدان حر با نام «نبرد گرشاسب با اژدها»، اثر استاد غلامرضا رحیم زاده آرژنگ است که در سال ۱۳۱۵ در میدان حر قرار گرفت و یکی از نمادهای قدیمی شهر تهران معاصر است. این اثر از جمله آثار ملی است که در ششم بهمن ماه ۱۳۹۸ با شماره ۱۴۴۳ در فهرست آثار ملی کشور ثبت شد. شیرهای سنگی اطراف این تندیس هم از سال های قبل از انقلاب اسلامی در اطراف میدان قرار گرفت که اوایل انقلاب تخریب شد و شیرهای جدید به صورت فایپرگلاس ساخته شدند.

طاهر شیخ الحکمایی، مجسمه ساز معاصر درباره حفاظت مجسمه های شهری به «ایران» می گوید: «قبلا با بستگان مرحوم رحیم زاده آرژنگ صحبت شده بود و شیرها اطراف

مجسمه اصلی نصب شده بود. اکنون هم باید با کسب اجازه و با رعایت اصول ترمیم، این کار صورت می گرفت. به این صورت که مجسمه ها باید به مکان دیگری برای ترمیم منتقل می شد نه اینکه تخریب شوند. سؤال اینجاست که می توانست این مجسمه ها تخریب نشود اما چرا تخریب شد؟ قطعاً قبل از این کار باید با اهل فن مشورت می شد تا این اتفاق بیفتد. اگر قرار است یک المانی به هر دلیلی جابه جا شود، چرا باید تخریب شود؟ برای این همه هم هزینه شده و هم انرژی صرف شده و واقعا حیف است که این گونه تخریب شوند. این مجسمه ساز پیشگوست در ادامه سخنانش

تصریح کرد: «اگر بخواهد مجسمه ای از هر نقطه شهر جابه جا یا ترمیم شود نباید تخریب صورت بگیرد. باید بدون آسیب جابه جا می شد و بعد ترمیم و اصلاح می شد.» او در ادامه توضیح داد: «در هیچ موردی تخریب آثار قدیمی به صلاح کشور نیست. در هیچ کجای دنیا آثار قدیمی را تخریب نمی کنند. از منازل و ساختمان های قدیمی گرفته تا درخت های قدیمی

شهر تا مجسمه ها و معابر قدیمی شهر که مردم با آنها خاطره دارند. جای تأسف است که سابقه ذهنی و خاطرات افرادی که با این مجسمه ها و ساختمان های قدیمی شهر خاطره دارند، این گونه مخدوش می شود. خاطره هایی که افراد از خردسالی دیده اند وقتی آنها تخریب می شوند یعنی عاریق آنهایی که با آن عکس و خاطره دارند، از بین می رود و این درست نیست. حیف است که خاطرات مردم را از بین ببریم.»

نقدی بر مجسمه «زاری رستم بر پیکر سهراب» اثر محمد حسین مأمورین زاده، با استناد به ابیات شاهنامه

دو بازو به کردار ران هیون

منابع درُوند شاعر

در روز بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی، از مجسمه های با عنوان «زاری رستم بر پیکر سهراب» رونمایی شد و در محوطه آرامگاه حکیم فردوسی نصب شد. نکته ای که قصد دارم در این یادداشت بر آن تمرکز کنم، فقدان عنصر تحقیق و پژوهش در خلق آثار هنری است. همان گونه که در تولید خیل کثیری از فیلم و سریال های تاریخی بارهای بار دیده ایم رجوع نکردن به اسناد و آثار مکتوب، حلقه مفقود اینگونه آثار هنری است. یکبار خواندن ابیات نه چندان زیاد داستان رستم و سهراب در شاهنامه کافی است که بدانیم سهراب به لحاظ جثه هیچ کم از رستم ندارد و درواقع شبیه ترین کس در جهان شاهنامه به پدرش رستم است، نکته ای که شوربختانه نشانی از آن در مجسمه مورد بحث نمی بینیم. در آغاز این داستان و در گذراندن زادن سهراب می خوانیم:

تو گفתי گوی پلنت رستم ست
و گر سام شیرست و گر نیرم ست
چو یک ماهه شد، همچو یک سال بود
برش چون بر رستم زال بود
چو ده ساله شد، زن از زمین کس نبود
که یارست با او نبرد آموذ
زمانی که سهراب برای نبرد با ایرانیان گسیل می شود، سپاه ایران با آن همه دلاور در مقابل با او به ستوه می آید و گژدهم چاره ای نمی بیند جز اینکه نامه نزدیک کاوس بفرستد و کمک بخواهد. کاوس با پهلوانان سپاهش «چو طوس و چو گودرز گشواد و گبو؛ چو گرگین و فرهاد و بهرام تپو» رای می زند و می پرسد که

چگونه ممکن است سهراب با این اندام نحیف که مجسمه ساز جوانمان در مقابل به رستم نقش کرده، بتواند ادعا کند که با یک مشت می تواند رستم را از پای در آورد؟ به ابیات زیر نگاه کنید که بدید ادعای سهراب فقط یک ادعای بی اساس نیست: تهمت که گردست بردی به سنگ

بکندی ز کوه سیه روز جنگ
کمربند سهراب را چاره کرد
که بر زین بجمبانش در نبرد،
میان جوان را نبود آگهی
بماند از هنر دست رستم نهی
و نیز این سخنان رستم با خود در اوج درمناذگی و ناامیدی:
همی گفتم رستم که هرگز نهنگ
ندیدم بدینسان با آید به جنگ
مرا خوار شد ز دم زیم سپید
ز مردی شد امروز دل نامید
به سیری رسانیدم از روزگار...
جالبتر اینکه می بینیم سهراب در توصیف رستم، صراحتا سینه و کتف و پیا و کوپال رستم را شبیه به آن خود می داند و می گوید انکار نقاش مویه مو به یک شکل و اندازه نقاشی اش کرده است و به هومان می گوید:
ز بالای من نیست بالا ش کم
به زرم اندرون دل ندارد دژم
بر و کتف و وایش همانند من
تو گفתי نگارنده برزد رس
با گنگی سر سری به مجسمه مورد نظر درمی یابیم که در این اثر چشم نواز اما دور از حقیقت، جثه معمولی سهراب کوچک ترین نزدیکی ای با اندام ورزیده پدر ندارد. در نهایت این مطلب به بحث ما بی ارتباط نخواهد بود که بدانیم در کشتی نخست، سهراب بر رستم پیروز می شود و رستم توان مقابله با وی را ندارد:

بزد رستم سهراب چون پیل مست
بر آوردش از جای و بنهاد پست
نشست از بر سینه پیلنت
پر از خاک جنگال و روی و دهن

یکی خنجر آبگون برکشید
همی خواست از تن سرش را برید
رستم که می بیند سر را به باد خواهد داد، چاره جز فریب نمی یابد و می گوید ما رستم نداریم برای نخستین بار که پشت حریف را به خاک می مالیم او را بکشیم. سهراب کم تجربه هم فریب می خورد و راهش می سازد. اما دفعه بعد که رستم غالب می شود بلافاصله سینه سهراب جوان را می شکافد. ابیات بالا و چندین و چندبیت دیگر در وصف سهراب، ظاهر و اندام او را به وضوح به تصویر کشیده است. لایم شما نیز با خواندنشان با بنده هم نظر خواهید بود که میان رستم و سهراب در روززدگی و اندام، با استناد به توصیفات مکرر حکیم طوس، مویی تفاوت نمی بایست باشد، حال آنکه این تفاوت در مجسمه مورد نظر بی اندازه آشکار است. سؤال اصلی این است که آیا این هنرمند جوان بااستعداد، یک بار رننج خواندن داستانی را که سعی داشته تصویر کند، بر تن هموار نکرده است؟

«آوای دوست» میهمان خانه های مردم شد. شامگاه جمعه ۷ خردادماه شهرام ناظری خواننده پیشگوست موسیقی ایران نخستین کنسرت آنلاین خود را در تالار وحدت برگزار کرد. ناظری در حالی این کنسرت را به اجرا گذاشت که پس از یک سال و نیم دوری به وطن بازگشته و در این مدت زمان حرف ها و درد دل های بسیاری با مردم سرزمینش داشت؛ از درگذشت دو یار و دوست قدیمی استادان عبدالوهاب شهیدی و محمدرضا شجریان و همچنین اتفاقاتی که کرنا بر سر هنر و هنرمندان آورد و این فاصله ها را رقم زد. شوالیه آواز موسیقی ایران کار خود را با قطعاتی نوستالژیک و ماندگار آغاز کرد و این بار از پشت دوربین با مردم سخن گفت و در همان ابتدای کار از حال غریب این روزگار و شرایط به وجود آمده و دوری از مخاطبانش گلایه کرد: «وضعیت عجیبی است! این نخستین بار است که روبه روی سندی های خالی نشسته ایم و جای خالی مردم را می بینیم و حس می کنیم، سال ها عادت داشتیم از حضور و نفس همین مردم انرژی بگیریم و همین نفس ما بود که در خیلی جاها ما را نگه داشت و توانستیم که کار کنیم.»

او در ادامه افزود: «برای اجرای پروژه ای به مدت یک سال و نیم در امریکا زندگی می کردم و در این مدت پیشنهادهای بسیاری برای اجرای آنلاین بود اما علاقه مند به این شیوه اجرای کنسرت نیستم و همراه گروه موسیقی «مولانا» منتظر ماندیم تا کرنا زودتر تمام شود بلکه بتوانیم بزودی از نفس های گرم و عشق آمیز مردم بهره مند شویم، اما گویا کرنا حالا حالا ها ماندگار است و به همین سبب تصمیم گرفتیم این اجرای آنلاین را برگزار کنیم که البته در تنظیم قطعات تغییریاتی ایجاد کرده ایم.» شهرام ناظری با خواندن شعری از مولانا با مضمون «چو خیال تو در آید به دلم رقص کنان» کنسرت را آغاز کرد و در ادامه تصنیف زیبا و پر مخاطب «شیدا شدم» با تنظیمی تازه شنیدنی شد. سروده دیگر از غزلیات حضرت مولانا به آهنگسازی لوریس چکناواریان، قطعه بعدی «راز را نهان مکن» نام داشت غزلی دیگر از مولانا که شنونده و خواننده را بر راستگویی پند می دهد.

ناظری پس از اجرای این کار بیان داشت: «در مدت زمانی که ایران نبودم اتفاقات بسیار به وجود آمد و شاهد از دست دادن عزیزان و بزرگان بسیاری همانند دو استاد بزرگ آواز محمدرضا شجریان و عبدالوهاب شهیدی بودیم که واقعه تلخ و ناگوار است. به قول دوستی، زندگی قطاری است که همه بر آن سوار می شویم و در نهایت به ایستگاه آخر می رسیم اما نمی دانم چرا قرعه بیشتر به نام اهالی هنر و فرهنگ می افتد و مدام شاهد از دست دادن این عزیزان بودیم. این قطعه را به روح عزیزانی که درعرصه فرهنگ و هنر از بین ما رفته اند و نودشان تلخ و غیرقابل جبران بود تقدیم می کنم.» و در ادامه صحبت های خود همراه با نواختن ستار شعر دیگری از مثنوی مولانا را خواند: «شاد باش ای عشق خوش سودای ما ای طیبب جمله علت های ما...». او پیش از اجرای «باز آدم چون عید نو تا قفل زندان بشکنم» گفت: «ساخت این اثر به سال ها قبل برمی گردد و اغلب در کنسرت های خود با شعر انتقادی مولانا اجرا شده و با وجود بارها اجرا در این چهل سال همیشه جایگاه خود را حفظ کرده و به عقیده من برخی قطعات هیچ گاه جایگاه خود را از دست نمی دهند؛ بخصوص اگر با اشعار بزرگان ادبیات

تصمیم

چون سعدی، عطار، مولانا و فردوسی همراه باشد. اصل این اثر برای رضا قاسمی است که سال هاست از ایران رفته، موسیقی را کنار گذاشته و به رمان نویسی روی آورد و در آن موفق بود. آن زمان ها شور و حال عجیبی داشتیم و هر روز همراه آقای قاسمی آثاری می ساختیم. آن دوره، زمان شکوفایی موسیقی بود. ما به هم نسل هاییم به معنای واقعی عاشق بودیم، آرامناخواه و روشنفکر اما امروز زندگی بشر به فضای مجازی ورود پیدا کرده و این همه خشونت گریبانگیر جهان شده.» «من چرخ گردان بشکنم.» «راست بگو نهان مکن.» «دلا نزن کس بی نشین...» «آتش در نیستان» و قطعه کردی «له لیلی باوانم» از جمله قطعاتی بودند که در این کنسرت اجرا شد. ناظری در این کنسرت اشاره داشت: «ای کاش همیشه این فضا در ادبیو و تلویزیون برای ما فراهم بود و می توانستیم با مردم صحبت کنیم و قطعاً این امر می توانست اثرات فرهنگی زیادی روی مردم داشته باشد.» اما تاثرین کنسرت شهرام ناظری از حواشی به دور ماند و بار دیگر متولیان برگزارکننده کنسرت های آنلاین، در مقابل نوک پیکان انتقادات مخاطبان قرار گرفتند. نکته نخست قطع وصل شدن مکرر این کنسرت اینترنتی و زنده هنگام پخش بود که کم حوصلگی بینندگان و حتی دلسرد شدن از نشستن پای چنین برنامه هایی را در پی داشت. این درحالی است که بیش از یک سال و نیم از اجرای کنسرت های آنلاین می گذرد، اما برگزارکنندگان آن همچنان هیچ تلاشی در جهت فراهم کردن زیرساخت های لازم برای یک اجرای آنلاین نداشته و مشکل قطعی و کندی اینترنت و همچنین کیفیت صدای نامطلوب پای ثابت کنسرت های آنلاین شده است. آن هم در شرایطی که این برنامه ها رایگان نبوده و بیننده ای که مشترک ایرانسل نیست موظف است برای تماشای کنسرت مورد علاقه خود مبلغ ۱۵ هزار تومان پرداخت کند و نکته جالبتر اینکه برخی از مردم با وجود خرید بلیت موفق به تماشای برنامه نشدند و مساله کندی و قطعی اینترنت در سال ۲۰۲۰ می تواند از پیش افتاده ترین مشکلات هنرمندان ایرانی در اجرای آنلاین باشد که تاکنون کسی پاسخگوی آن نبوده است. لازم به یادآوری است که بسیاری نقد و انتقاداتی که کنسرت همایون شجریان به صورت آنلاین برگزار شد، بسیاری نقد بر این داشتند که همایون کنسرت خود را به صورت رایگان برگزار نکرد، اگرچه نقد قابل توجهی نیست چرا که شرایط حال حاضر اقتصادی به گونه ای است که می بایست از طریق اجرای کنسرت هم درآمذزایی به وجود آید حتی به صورت آنلاین. اما نکته قابل تأسف در کنسرت شهرام ناظری نشان ندادن سازهای نوازندگان گروه بود، گویا اپلیکیش اینترنتی تلویزیونی به برچسب سانسور را دریافت کرده و همان راهی را می رود که سال ها صد و سیما در پیش گرفته یعنی ممنوعیت نشان دادن ساز در تلویزیون، همان مسیری که سال ها بسیاری است هنرمندان بر آن نقد دارند و خود را از ملی ترین رسانه ایران کنار کشیده اند و حتی خود شخص شهرام ناظری بارها و بارها درخصوص این مساله صحبت کرده و انتقاداتش را از تریبون های مختلف بیان کرده است.

■ **وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با تسلیت رحلت آیت الله «مرتضی محامی» گفت:** در کنار مقام علمی و حوزوی، سجایای اخلاقی آن «عالم عامل» فقید، ریزانز بود. /ایرنا

■ **نصرالله قادری در دهه ۷۰ نمایش «شاپرک ها» را با موضوع فلسطین برای گروه سنی کودک و نوجوان تولید کرد و در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوان روی صحنه برد. /مهر**

■ **نوبد به تویی کارگردان فیلم سینمایی «گیسوم» با اشاره به اینکه این اثر سینمایی درباره شناخت هویت است، تأکید کرد:** قبل از جهانی شدن در سینما باید بومی شویم. /مهر

■ **«جوکر ۲» بر مبنای فیلمنامه ای ساخته می شود که تاد فلیپس، نویسنده و کارگردان فیلم نخست آن را**

می نویسد. /مهر

■ **برنامه های دست اندر کاران صنعت فیلم بریتانیا برای حضور در جشنواره فیلم کن با توجه به به وضع قرنطینه جدید سخت امکان پذیر می شود. این تصمیم پس از آن وضع شد که فرانسه از ترس انتقال ویروس کرونا ی سوش هندی، با وجود مثبت بودن نتایج واکسیناسیون، محدودیت های جدیدی وضع کرد. /مهر**

■ **فیلم «بدو» که در سی ونهمین جشنواره فیلم فجر سیمرغ بهترین فیلم را گرفت تا چند روز آینده به صورت آنلاین اکران می شود. این فیلم براساس داستان «زخم شیر» از صمد طهری ساخته شده و داستان آن درباره ماه های آغازین جنگ تحمیلی و دورانی است که خانواده های شهرهای مختلف خوزستان مجبور به ترک خانه های خود می شوند. /ایسنا**

■ **خانه کاریکاتور ایران به مناسبت روز جهانی محیط زیست (۵ ژوئن) با بهره گیری از زبان تأثیرگذار کارتون و کاریکاتور، نمایشگاه «بمنش زمین» را، با هدف اهمیت این موضوع از نگه هنرمندان و جلب توجه همگانی برای حفظ و نگهداری از محیط زیست با آثاری از هنرمندان ایران و جهان برنامه ریزی و ساماندهی کرده است. /هنر آنلاین**

■ **تمامی شرکت کنندگان در سیزدهمین جشنواره تجسمی فجر می توانند از امروز کتاب این رویداد به علاوه گواهی شرکت در جشنواره را از دبیرخانه این رویداد دریافت نمایند. این کتاب و نیز ۷۵۰ صفحه ای در بخش طوطی رزین به طراحی کاینوش غریب پور مهدیه روستایی به زیور طبع آراشته شده است. /هنر آنلاین**

■ **علیرضا صدی کارگردان فیلم سینمایی «صحنه زنی» گفت:** جشنواره جهانی فیلم فجر در مقایسه با بعد ملی این رویداد معتبرتر و رقابت در آن سخت تر است. /ایرنا

■ **کتاب های طوطی در فهرست ناشران کودک برگزیده نمایشگاه کتاب بلونیا قرار گرفت و برای دریافت جایزه بهترین ناشر کودک سال ۲۰۲۱ در قاره آسیا با ناشرانی از چین، ژاپن و کره جنوبی رقابت خواهد کرد.** کتاب های طوطی سال گذشته نیز نامزد جایزه بلونیا شد، این بر این اولین بار بود که ناشری از ایران به فهرست نهایی دریافت این جایزه معتبرانه می یافت. /ایرنا